

T.C. SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü

TÜKETİM KOOPERATİFİ **ANASÖZLEŞMESİ**

Bu Ana sözleşme, 1163 sayılı kooperatifler Kanununun 88 nci maddesi uyarınca hazırlanmıştır.

TÜKETİM KOOPERATİFİ ANASÖZLEŞMESİ

FİHRİST

<u>KONU</u>	<u>MADDE</u>	<u>KONU</u>	<u>MADDE</u>
<u>BİRİNCİ BÖLÜM</u>		<u>DÖRDÜNCÜ BÖLÜM</u>	
KURULUŞ	1	KOOPERATİFİN ORGANLARI	22
TÜZEL KİŞİLİĞİN KAZANILMASI VE		GENEL KURUL	
ANASÖZLEŞME DEĞİŞİKLİĞİ	2	Görev ve Yetkileri	23
ÜN VAN	3	Oy Hakkı ve Temsil	24
MERKEZ VE ŞUBELER	4	Toplantı Şekilleri ve Zamanı	25
SÜRE	5	Toplantı Yeri	26
AMAÇ VE FAALİYET KONULARI	6	Çağrıya Yetkili Olanlar	27
		Çağrının Şekli	28
		Bütün Ortakların Hazır Bulunması	29
		Bakanlığa Müracaat ve	
		Gönderilecek Belgeler	30
<u>İKİNCİ BÖLÜM</u>		Gündem	31
SERMAYE	7	Ortaklar Cetveli	32
PAYLAR	8	Görüşme ve Karar Nisabı	33
PAYLARIN ÖDENMESİ	9	Toplantının Açılması ve	
		Başkanlık Divanı	34
<u>ÜÇÜNCÜ BÖLÜM</u>		Oy Kullanmanın Şekli	35
ORTAKLIK İŞLEMLERİ		Bilançonun Tasdiki ve İbra	36
Ortaklık Şartları	10	Kararların Tesiri	37
Ortaklığa Kabul	11	kararların İptali	38
Ortak Sayısı	12	Genel kurul Tutanağı	39
Ortaklıktan Çıkma	13	Genel kurul Kararlarının	
Ortaklıktan Çıkarma	14	Tescil ve İlanı	40
Ortaklığı Sona Erenlerle Hesaplaşma	15	Bakanlığa Gönderilecek Belgeler	41
Ölen Ortağın Durumu	16		
Ortaklığın Devri	17	<u>YÖNETİM KURULU</u>	
Ortaklığa Tekrar Girme	18	Seçimi ve Süresi	42
Ortaklık Senedi	19	Seçilme Şartları	43
Ortakların Şahsi Sorumlulukları	20	Görev ve Yetkileri	44
Ek Ödeme Yükümlülüğü	21		

<u>KONU</u>	<u>MADDE</u>	<u>KONU</u>	<u>MADDE</u>
Görev Bölümü ve Toplantılar	45	<u>BESİNCİ BÖLÜM</u>	
Kooperatifin Temsil Ve İlzamı	46	KOOPERATİFİN HESAPLARI VE	
Üyeliğın Boşalması	47	DEFTERLERİ	
Sorumluluk ve Yasak Muameleler	48	HESAPLAR	58 - 65
Yönetim Kurulu Üyelerinin Ücretleri	49	DEFTERLER	66 - 73
Murahhas Üye	50		
Müdür ve Diğer Personel	51	<u>ALTINCI BÖLÜM</u>	
		DAĞILMA VE TASFİYE	74-77
<u>DENETİM KURULU</u>		<u>YEDİNCİ BÖLÜM</u>	
Seçimi ve Süresi	52	ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER	78 - 83
Seçilme Şartları	53		
Görev ve Yetkileri	54		
Sorumluluk	55		
Denetim Kurulu Üyeliğinin Boşalması	56		
Denetim Kurulu Üyelerinin Ücretleri	57		

TÜKETİM KOOPERATİFİ ANASÖZLEŞMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

**KURULUŞ, TÜZEL KİŞİLİĞİN KAZANILMASI VE ANASÖZLEŞME DEĞİŞİKLİĞİ,
UNVAN, MERKEZ VE ŞUBELER, SÜRE, AMAÇ VE FAALİYET KONULARI:**

KURULUŞ :

Madde 1- Bu anasözleşmede isimleri, tabiiyetleri, adresleri ve taahhüt etik-leri sermaye payları gösterilen kimseler tarafından, 1163 sayılı Kooperatifler Kanu-nu hükümlerine göre değişir ortaklı, değişir sermayeli ve sınırlı sorumlu bir tükekim kooperatifi kurulmuştur.

TÜZEL KİŞİLİĞİN KAZANILMASI VE ANASÖZLEŞME DEĞİŞİKLİĞİ :

Madde 2- Kooperatif Ticaret Siciline tescil ile tüzel kişilik kazanır. Tescilden önce kooperatif namına iş ve işlem yapanlar bunlardan şahsen ve zincirleme olarak sorumludurlar. Anasözleşmede yapılacak değişiklikler kuruluştaki usule bağlıdır.

UNVAN :

Madde 3- Kooperatifin unvanı Sınırlı Sorumlu Böğözlü.....

Mensupları
.....
Tüketim Kooperatifidir.

MERKEZ VE ŞUBELER

Madde 4- Kooperatifin merkezi, İSTANBUL..... 'dir.

Kooperatif gerekli gördüğü takdirde memleket içinde ve dışında şubeler açabilir. Şubeler, Merkezin sicil kaydına atıf yapılmak suretiyle buldukları yer Ticaret Siciline tescil olunurlar.

SÜRE :

Madde 5- Kooperatif süresizdir.

AMAÇ VE FAALİYET KONULARI :

Madde 6- Kooperatifin amacı, ortaklarının tüketim maddelerine olan ihtiyaçla-rını karşılamaktır.

Bu amaçla kooperatif;

1. Üretim merkezlerinden, ilk ellerden ve diğer satıcılardan ucuza satın alacağı tüketim maddelerini peşin veya kredili olarak ortaklarının yararlarına sunar.
2. Konusu ile ilgili işletmeler kurarak ortaklarının ihtiyaçları için üretim faaliyetlerinde bulunur, bu konuda kurulmuş teşebbüslere katılır.
3. Ortaklarının çeşitli ihtiyaçlarından gerekli görülenleri yurtdışından ithal suretiyle temin eder ve gerekli hallerde tüketim kooperatifleri üst kuruluşlarıyla işbirliği yapar.
4. Kooperatif tarafından temini ve dağıtımı mümkün olmayan zorunlu ihtiyaç maddeleri için ortaklarına kredi verir.
5. Kooperatifin kredi ihtiyacının karşılanması amacıyla ilgili finansman kuruluşlarına-başvuruda bulunur, borçlanır, açılan kredinin zamanında ve amacına uygun kullanılmasını sağlayıcı tedbirleri alır.
6. Diğer kooperatiflerle işbirliği yapar.
7. Amaçlarına uygun gördüğü gayrimenkulleri satın alır veya yaptırır, gerekirse ihtiyaç fazlasını satar.
8. Tüketim kooperatifleri üst kuruluşlarına girer.
9. Ortaklarının sigorta ihtiyaçlarına aracı olur.
10. Gerektiğinde ortaklar ve personel için yardım fonları oluşturur, konusu ile ilgili eğitim, yayın, araştırma ve benzeri faaliyetlerde bulunur.

İKİNCİ BÖLÜM SERMAYE VE PAYLAR

SERMAYE :

Madde 7- Kooperatifin sermayesi, ortakların taahhüt ettikleri payların toplam tutarlarından ibaret olup değişkendir. Ancak, sermayenin en az haddi 100..... liradır. Kuruluşta bu sermayenin tamamının taahhüt edilmesi ve 1/4'ünün peşin ödemesi zorunludur.

Aynı sermaye konabilir. kooperatif mevcut bir işletmeyi veya ayınları devralabilir. Ayın nev'inden sermaye konması halinde 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 21 ve 22 nci maddelerine göre hareket olunur.

PAYLAR :

Madde 8- Bir ortaklık payının değeri 100.000,-liradır. Ortaklar en çok 5.000 pay taahhüt edebilirler. Ancak, her ortağın en az 2..... pay taahhüt etmesi zorunludur.

Ortaklık payları, bu anasözleşmenin 19'ncü maddesine göre düzenlenen ortaklık senedine gösterilir. Senetle temsil edilmeyen paylar 100.000,-lira itibar olunur.

AYLARIN ÖDENMESİ :

Madde 9- Ortakların taahhüt ettikleri pay bedellerinin en az 1/4'ü peşin, geri kalanı ise yönetim kurulunca belli edilecek eşit aylık taksitler halinde ve en fazla bir yıl içinde ödenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ORTAKLIK İŞLEMLERİ

ORTAKLIK ŞARTLARI :

Madde 10- Kooperatife ortak olabilmek için medeni hakları kullanma ehliyeti-ne sahip gerçek kişi veya 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 9 ncu maddesinde sayılan tüzel kişilerden olmak gerekir.

ORTAKLIĞA KABUL :

Madde 11- Gerekli şartları taşıyıp da, kooperatife ortak olmak isteyenler yazılı olarak yönetim kuruluna başvururlar. Bu başvuruda, anasözleşmenin tüm hükümlerinin ve getirilen yükümlülüklerin kabul edildiği açıkça belirtilir.

Ortaklığa kabul.yönetim kurulunun kararı ile gerçekleşir.

Yönetim kurulu, ortaklar ile ortak olmak için başvuranların 10 uncu maddede gösterilen şartları taşıyıp taşımadığını araştırmak zorundadır.

Ortaklığa kabul veya red kararı, ilgiliye 15 gün içinde yazılı ile bildirilir. İstekli, ortaklığa alındığı takdirde, kararın kendisine bildirildiği tarihten itibaren bir ay içinde sermaye taahhüdünün diğer ortaklarca ödenmiş taksidi ile diğer ortakların herbirinin o tarihe kadar ödemiş oldukları paralara eşit meblağı bir defada öder.

17. inci madde uyarınca devir yoluyla ortaklığa alınanlar hariç olmak üzere daha sonra ortaklığa kabul edileceklerden, yukarıdaki fıkrada belirtilen meblağın üzerinde para talep edilmesi, genel kurulun bu hususta karar alması halinde mümkündür.

ORTAK SAYISI :

MADDE 12- Kooperatifin ortak sayısı en az 7 kişidir.

ORTAKLIKTAN ÇIKMA :

MADDE 13 - Her ortak, hesap senesi sonundan en az bir ay önce yönetim kuruluna yazı ile başvurmak suretiyle ortaklıktan çıkabilir. Yönetim kurulu bu hükme uygun olarak yapılacak isteğe rağmen, yazılı başvurunun kooperatif kayıtlarına girişinden itibaren bir ay içinde kabulden kaçınırsa, ortak, çıkma dileğini noter aracılığı ile yönetim kuruluna bildirir. Bildiri tarihinden itibaren çıkma gerçekleşir.

ORTAKLIKTAN ÇIKARMA :

Madde 14- Durumları aşağıda gösterilen hallere uyanlar yönetim kurulu kararı ile ortaklıktan çıkarılır.

1. 10 uncu maddede yazılı ortaklık şartlarını kaybedenler,

2. Parasal yükümlülüklerini otuzgün geciktirmeleri üzerine, yönetim kurulunca noter aracılığı ile yapılacak ihtarı takip eden on gün içinde bu yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere yine aynı kurulca ikinci ihtar yapılır. İkinci ihtarı takip eden bir ay içerisinde de yükümlülüklerini yerine getirmeyenler.

3. Kooperatifin para, mal ve belgeleri üzerinde işledikleri suçlardan dolayı mahkum olanlar,

Çıkarma kararı gerekçeli olarak yönetim kurulu karar defteri ile ortaklar defterine kaydedilir. Kararın onaylı örneği, çıkarılan ortağa tebliğ edilmek üzere 10 gün içinde notere tevdi edilir. Ortak, çıkarma kararının tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde iptal davası açabilir veya genel kurula itiraz edebilir. bu itiraz, ilk toplanacak genel kurula sunulmak üzere yönetim kuruluna noter aracılığı ile tebliğ ettirilecek bir yazı ile yapılır. Genel kurula edildiği takdirde, yönetim kurulunun çıkarma kararı aleyhine iptal davası açılmaz. İtiraz üzerine genel kurulca verilecek karara karşı iptal davası hakkı saklıdır.

Üç aylık süre içinde genel kurula veya mahkemeye başvurmak suretiyle itiraz edilmeyen çıkarma kararları kesinleşir.

Ortaklar, bu maddede gösterilmeyen sebeplerle ortaklıktan çıkarılamazlar.

Haklarındaki çıkarma kararı kesinleşmeyen ortakların ortaklık hak ve yükümlülükleri, çıkarma kararı kesinleşinceye kadar devam eder.

ORTAKLIĞI SONA ERENLERLE HESAPLAŞMA :

Madde 15- Devir dışında bir nedenle ortaklığı sone erenlerin sermaye ve diğer alacakları, o yılın bilançosuna göre hesaplanarak, bilanço tarihinden itibaren bir ay içinde geri verilir.

Ayrılan ortaklar kooperatifin yedek akçeleri üzerinde bir hak iddia edemezler.

Ortaklığı sone erenlerin alacak ve hakları, bunları isteyebilecekleri günden itibaren beş yıl geçmekle zaman aşımına uğrar.

ÖLEN ORTAĞIN DURUMU :

Madde 16- Ölen ortağın kanuni mirasçılarının üç ay içinde temsilci tayin ederek kooperatife bildirmeleri halinde, ortaklık hak ve yükümlülükleri kanuni mirasçılara lehine devam eder.

Mirasçılarının temsilci tayin etmemeleri veya ortaklığa devam etmek istememeleri halinde, ölen ortağın alacak ve borçları 15 nci madde hükümlerine göre tasfiye edilir.

ORTAKLIĞIN DEVRİ :

Madde 17- Ortaklık, yazılı olarak yönetim kuruluna bildirilmek suretiyle 10 ncu maddedeki ortaklık şartlarını taşıyan kişilere devredilebilir.

Yönetim Kurulu, bu şekilde ortaklığı devralan kişiyi ortaklığa kabulden kaçınamaz.

Devir halinde eski ortağın kooperatife karşı tüm hak ve yükümlülükleri yeni ortağa geçer, kooperatifçe, bu devir sebebiyle taraflardan ayrıca bir ödemede bulunmaları istenemez.

ORTAKLIĞA TEKRAR GİRME :

Madde 18- Ortaklığı sona erenler, ayrılma nedenlerinin ortadan kalkması halinde yeniden ortaklığa kabul edilebilirler.

Bu anasözleşmenin 14 ncü maddesinin 3 üncü bendi gereğince çıkarılanlar kooperatife tekrar alınamazlar.

ORTAKLIK SENEDİ :

Madde 19- Her ortağın üyelik haklarının, ada yazılı ortaklık senedi ile temsil olunması şarttır. Bu senede kooperatifin unvanı, sahibinin adı ve soyadı, iş ve konut adresi, kooperatife girdiği ve çıktığı tarihler yazılır. Bu hususlar, senet sahibi ile kooperatifi temsile yetkili olan kişiler tarafından imzalanır. Ortağın yatırdığı veya çektiği paralar tarih sırasıyla kaydedilir. Bu kayıtlar kooperatifin ödediği paralara ait ise ortak imza eder. İmzalı ortak senedi makbuz hükmündedir. Mezkûr senet anasözleşmeyi ihtiva etmek şartıyla ortaklık cüzdanı şeklinde de düzenlenebilir. Ortaklık senetleri kıymetli evrak niteliğinde olmayıp sadece ispat vesikası hükmündedir.

ORTAKLARIN ŞAHSİ SORUMLULUKLARI :

Madde 20- Her ortak, kooperatifin borçlarına karşı, taahhüt ettiği pay tutarı kadar sorumludur.

Kooperatiften ilişkisi kesilen ortağın sorumluluğu, ayrıldığı tarihten itibaren iki yıl devam eder.

Kooperatife giren her ortak, girişinden önce doğmuş olan kooperatif borçlarından dolayı diğer ortaklar gibi sorumlu olur.

Yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin sorumlulukları hakkındaki hükümler saklıdır.

EK ÖDEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ :

Madde 21- Bilanço açıkları, yedek akçelerden ve bunların yetmemesi halinde 61 nci maddeye göre oluşturulan özel fondan karşılanamadığı takdirde ortaklar, bilanço açıklarını kapatmada kullanılmak şartıyla sermaye paylarının ..... katına kadar ek ödeme ile yükümlüdürler. Ortaklardan istenecek ek ödemeler toplamı, o yılın bilanço açığı miktarını geçemez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KOOPERATİFİN ORGANLARI VE YÖNETİMİ

KOOPERATİFİN ORGANLARI :

Madde 22- Kooperatifin organları şunlardır:

1. Genel Kurul,
2. Yönetim kurulu,
3. Denetim Kurulu.

GENEL KURUL :

Görev ve Yetkileri:

Madde 23- En yetkili organ olan Genel Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

1. Bilanço, bilanço hesaplarının dökümü, gelir gider farkı hesapları ile yönetim kurulu ve denetçiler tarafından verilen raporları inceleyerek kabul veya reddetmek, gelir gider farkının dağıtımını konusunu karara bağlamak.

2. Yönetim kurulu üyeleri ile denetim kurulu üyelerini seçmek, ibra etmek ve ya sorumluluklarına karar vermek, gerektiğinde bunları azletmek.

3. Yönetim ve denetim kurulu üyelerine verilecek aylık ücret, huzur hakkı ve yolluk miktarı ile bütçeyi görüşerek karara bağlamak,

4. Yönetim kurulu tarafından verilen ortaklıktan çıkarma kararlarına yapılan itirazları inceleyip karara bağlamak,

5. Kanun, anasözleşme ve iyi niyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu kararlarının iptal edilip edilmeyeceği konusunda karar vermek,

6. Üst kuruluşa girme kararı vermek ve bu kuruluşta görevlendirilecek temsilcileri seçmek,

7. Anasözleşmede yapılması öngörülen değişiklikler hakkında karar vermek,

8. Gayrimenkul alımında ve satımında takip edilecek usul ile alınacak gayrimenkulün niteliğini, yerini ve azami fiyatını, satılacak gayrimenkulün asgari fiyatını belirlemek,

9. İnşaat işlerinin yaptırılma yöntemini kararlaştırmak,

10. Şube açılmasına ve konusu ile ilgili teşebbüslere iştirak edilmesine karar vermek,

11. Bilanço açıklarının kapatılmasında kullanılmak üzere ortaklardan ek ödeme istenip istenmeyeceğine karar vermek,

12. Kooperatifin dağılması hakkında karar vermek, tasfiye kurulunu seçmek,

13. Kanun ve anasözleşme ile genel kurula tanınmış olan diğer konular hakkında karar vermek,

Genel kurul, yukarıdaki görev ve yetkilerini devir ve terk edemeyeceği gibi, kooperatifin amaçları ile ilgili her türlü işler hakkında da karar verebilir.

Oy Hakkı ve Temsil :

Madde 24- Toplantı tarihinden üç ay evvel ortak olmayanlar hariç her ortak genel kurula katılma hakkına sahiptir. Her ortak yalnız biroya sahip olup, yazı ile izin verilme suretiyle bir ortak diğer bir ortağın oyunu kullanmak üzere temsilci tayin edebilir.

Ortak sayısı 1.000'i geçtiğinde her ortak en çok 9 olmak üzere birden fazla ortağı temsil edebilir.

Eş ve birinci derece (ortağın; çocuğu, ana ve babası, eşinin annesi ve babası) akrabalar için temsilde ortaklık şartı aranmaz.

Yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile kooperatifi temsile yetkili kılınan kişiler vekaleten oy kullanamazlar.

Kooperatifin işlerinin görülmesine herhangi bir surette katılmış olanlar, yönetim kurulunun ibrasına ait kararlarda oylamaya katılamazlar. Bu hüküm denetçiler hakkında uygulanmaz.

Hiç bir ortak; kendisi, eşi veya usul ve fûruğu ile kooperatif arasında ortaklık ilişkileri dışındaki şahsi bir işe veya uyuşmazlığa ait görüşmelerde oy kullanamaz.

Toplantı Şekilleri ve Zamanı :

Madde 25- Genel kurul, olağan ve olağanüstü olmak üzere iki şekilde toplanır.

Olağan genel kurul toplantısının, her yılın ilk altı ayı içinde yapılması zorunludur.

Olağanüstü genel kurul, kooperatif işlerinin ve anasözleşme hükümlerinin gerektirdiği zaman ve surette toplanır.

Toplantı Yeri :

Madde 26- Genel kurul, Kooperatif merkezinin bulunduğu yerde toplanır.

Çağrıya Yetkili Organlar:

Madde 27- Genel kurul, yönetim kurulunca toplantıya çağırılır.

Gerekli hallerde denetim kurulu, kooperatifin ortağı bulunduğu üst birlik ve tasfiye memurları genel kurulu toplantıya çağırma yetkisine sahiptirler.

Genel kurul yukarıdaki şekilde toplanamadığı takdirde Sanayi ve Ticaret Bakanlığına toplantıya çağırılabilir.

Ayrıca, 4 ortaktan az olmamak kaydıyla toplam ortak sayısının 1/10'unun isteği halinde, genel kurul 10 gün içinde yönetim kurulu tarafından toplantıya çağırılır. Bu başvurunun, müştereken ve noter tebliğatı ile yapılması gerekir.

Yönetim kurulunca bu isteğin zamanında yerine getirilmemesi ve sırasıyla denetim kurulu, kooperatifin ortağı bulunduğu üst birlik ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığının aynı şekilde yapılan başvurulardan da bir sonuç alınamaması durumunda, istek sahipleri mahalli mahkemeye başvurarak genel kurulu bizzat toplantıya çağırma izni alabilirler.

Çağrının Şekli:

Madde 28- Olağan ve olağanüstü toplantılara çağrı; taahhütlü mektupla, ayrıca gerektiğinde gazete ile gazete olmayan yerlerde mahalli örf ve adete göre ilan yoluyla yapılır. Çağrının sadece yazılı olarak imza karşılığında yapılması da mümkündür.

Çağrının, toplantı gününden en az 30 gün önce ve en çok iki ay içinde yapılması, toplantının gün ve saati ile yerinin ve gündem maddelerinin bildirilmesi zorunludur.

Çağrıda birinci toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde yapılacak olan sonraki toplantıların tarihi, saati ve yeri açıklanarak yeni bir bildirim gerek kalmaksızın bir defada ortaklara duyuru yapılabilir. Toplantılar arasında, en az 7 ve en fazla 30 gün süre bulunması gerekir.

Sürelerin hesabında duyuru ve toplantı günleri hesaba katılmaz.

Anasözleşmenin değiştirilmesi söz konusu ise, yapılacak duyuruda değiştirilecek maddelerin numaralarının yazılması ile yetinilir.

Bütün Ortakların Hazır Bulunması :

Madde 29- Kooperatifin bütün ortaklarının veya temsilcilerinin hazır bulunması ve itirazın olmaması halinde, Genel kurul toplantılarına ilişkin diğer hükümler saklı kalmak şartıyla, toplantıya çağrı hakkındaki hükümlere uyulmamış olsada kararlar alınabilir. Ancak, kararların muteber olabilmesi için toplantıda Bakanlık temsilcisi bulundurulması hususunda gerekli işlemlerin yapılmış olması şarttır.

Yukarıdaki fıkraya göre alınan kararlar, tüm ortaklar ve ortakların toplantıda oy birliği ile seçecekleri temsilciler tarafından imzalanacak bir tutanağa bağlanır.

Bakanlığa Müracaat ve Gönderilecek Belgeler :

Madde 30- Genel kurul tarihi ile yeri ve gündemi, toplantıdan en az 15 gün önce, Ankara'da Sanayi ve Ticaret Bakanlığına (Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü) diğer illerde ise kooperatif merkezinin bulunduğu yerdeki Valiliğe (İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü) yazılı olarak bildirilir.

Bu bildirimde, Bakanlıkça tesbit edilen miktardaki temsilci ücretinin ilgili Maliye vizesine yatırıldığını gösteren belge eklenerek toplantıda temsilci bulundurulması talep edilir.

Gündem:

Madde 31- Olağan genel kurul gündemine aşağıdaki hususlar yazılır.

1. Yönetim ve denetim kurulları tarafından verilen raporların okunması,
2. Bilanço, envanter ve gelir-gider farkı hesaplarının incelenmesi, onanması veya reddi,

3. Yönetim kurulu ile denetim kurulu üyelerinin ibrası,
4. Süresi biten yönetim ve denetim kurulu üyelerinin yerine yenilerinin seçilmesi,
5. Gelecek yılın bütçe ve çalışma programının görüşülmesi ve karara bağlanması,
6. Gerekli görülen diğer hususlar.

Olağanüstü genel kurul gündemi, çağının amacına göre tayin ve tesbit olunur.

Dörtten az olmamak üzere ortakların en az 1/10'u tarafından genel kurul toplantı tarihinden en az yirmi gün önce müştereken ve noter tebligatı ile bildirilecek hususların gündeme konulması zorunludur.

Gündemde olmayan hususlar görüşülemez. Ancak kooperatife kayıtlı ortakların en az 1/10'unun gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce yazılı teklifte bulunmaları halinde, hesap tetkik komisyonunun seçilmesi, bilanço incelemesinin ve ibranın geriye bırakılması, çıkan veya çıkarılan ortaklar hakkında karar alınması, genel kurulun yeni bir toplantıya çağırılması ve kanun, anasözleşme ve iyi niyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu kararlarının iptali, yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi ile ilgili hususlar, genel kurula katılanların yarısından bir fazlasının kabulü ile gündeme alınır.

Ortaklar Cetveli :

Madde 32- Yönetim kurulu; her genel kurul toplantısından önce, tüm ortakların ortak numaraları, isim ve ikametgahları ile, asaleten ve vekaleten imzalanacak yerleri gösterir yönetim kurulunca imzalı bir ortaklar cetveli hazırlamakla yükümlüdür.

Bu cetvel toplantıya katılanlar ile genel kurul başkan ve Bakanlık temsilcisi tarafından isim yazılarak ayrıca imzalanır.

Görüşme ve karar nisabı :

Madde 33- Genel kurulun toplanabilmesi ve gündemdeki konuları görüşebilmesi için, kooperatife kayıtlı ortaklardan genel kurula katılma hakkına sahip olanların en az 1/4'ünün şahsen veya temsilen toplantıda hazır bulunması gerekir. İlk toplantıda nisap temin edilmediği takdirde, ikinci toplantıda nisap aranmaz.

Genel kurulda kararlar, ortaklar cetvelinde imzası bulunanların yarısından fazlasının oyu ile alınır.

Ancak kooperatifin dağılması, diğer bir kooperatifle birleşmesi veya anasözleşmede değişiklik yapılması ile ilgili kararlar ortaklar cetvelinde imzası bulunanların 2/3 çoğunluğu ile verilir.

Sorumluluk hükümlerinin değiştirilmesine ilişkin genel kurul kararlarında 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 52 nci maddesi hükmüne göre işlem yapılır.

Toplantının Açılması ve Başkanlık Divanı :

Madde 34- Genel kurul toplantısı; Bakanlık temsilcisi bulundurulması hususunda usulüne uygun başvurunun ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun değişik 87 nci maddesine göre işlem yapıldığının tesbiti ile toplantı nisabının sağlanması üzerine ve çağrıyı yapan organca yetkili kılınan kimseler tarafından açılır. Müteakiben bir genel kurul başkanı ile kararlaştırılacak sayıda sektetere üye ve gerektiğinde oy toplayıcı üye seçilir. Bu seçimde en çok oy alan adaylar seçilmiş sayılır.

Genel kurul başkan ve üyelerinin, ortaklardan veya kooperatifin üst kuruluşlarının temsilcileri arasından seçilmesi şarttır.

Oy Kullanmanın Şekli :

Madde 35- Oylamalar el kaldırmak suretiyle yapılır. ancak, genel kurula katılanların yarından fazlasının talebi halinde gizli oya başvurulur.

Bilançonun Tasdiki ve İbra :

Madde 36- Bilançonun tasdikine dair olan genel kurul kararı yönetim kurulu ile denetim kurulunun ibrasını da kapsar. Ancak; bilançoda bazı hususlar gösterilmemiş veya bilanço yanlış olarak düzenlenmiş ise bilançonun tasdiki ile bu organlar ibra edilmiş olmazlar.

Denetim raporunun okunmasından önce bilanço ile hesapların kabulü hakkında verilen kararlar geçerli değildir.

İbra edilmeyen yönetim ve denetim kurulu üyeleri, bu organlara aynı genel kurulda tekrar seçilemezler.

İbra edilmeyen yönetim kurulu aleyhine tazminat davası açılabilmesi için, bu konuda genel kurulca karar verilmiş olması gereklidir. Kooperatif denetçileri genel kurul karar tarihinden itibaren bir-ay içinde dava açmaya mecburdur. Bu müddetin geçirilmesiyle dava hakkı düşmez. Davanın reddi halinde, yönetim kurulu üyeleri tazminat talebinde bulunamazlar.

Kararların Tesiri :

Madde 37- Kanun ve anasözleşmeyi uygun surette toplanmış genel kurulda alınan kararlar, toplantıda bulunmayanlar veya aleyhte oy kullananlar hakkında da geçerli ve bağlayıcıdır.

Kararların İptali :

Madde 38- Aşağıda yazılı kimseler kanuna, ânasözleşme hükümlerine ve iyi niyet esaslarına aykırı olduğu iddiasıyla genel kurul kararları aleyhine, toplantıyı izleyen günden başlamak üzere bir ay içinde, kooperatif merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeye başvurabilirler.

1. Toplantıda hazır bulunup da kararlara muhalif kalarak keyfiyeti tutanağa geçiren veya oyunu kullanmasına haksız olarak müsaade edilmeyen yahut toplantıya çağrının usulü dairesinde yapılmadığını veyahut gündemin gereği gibi ilan veya tebliğ edilmediğini yahut da genel kurul toplantısına katılmaya yetkili olmayan kimselerin karara katılmış bulduklarını iddia eden pay sahipleri;

2. Yönetim Kurulu;

3. Kararların yerine getirilmesi yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin şahsi sorumluluklarını mucip olduğu takdirde bunların her biri.

Bozma davasının açıldığı ve duruşmanın yapılacağı gün, yönetim kurulu tarafından usulen ilan olunur:

Bir kararın bozulması, bütün ortaklar için hüküm ifade eder. Bozma kararının kesinleşmesi halinde, bu husustaki ilam tescil ve ilan ettirilir.

Genel Kurul Tutanağı:

Madde 39- Genel kurul toplantılarının muteber olması için, ortaklar tarafından yapılan beyanlar ile muhalif kalanların muhalefet sebeplerini, yapılan seçimler ile verilen kararları içeren bir tutanak düzenlenir. Bu tutanakta, toplantıya asaleten ve vekaleten katılanların sayısı ile kullanılan oy sayısı ayrıca gösterilir.

Genel kurul tutanağının altı, genel kurul başkan ve üyeleri ile Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır.

Genel Kurul Kararlarının Tescil ve İlanı:

Madde 40- Toplantıya çağrının usulüne uygun yapıldığını gösteren belgeler ile ortaklar cetveli ve genel kurul tutanağı toplantı tarihinden itibaren 15 gün içinde Ticaret Sicili Memurluğuna verilmekle birlikte gerekli tescil ve ilan işlemi yaptırılır.

Bakanlığa Gönderilecek Belgeler :

Madde 41- Toplantı gününden itibaren en geç bir ay içinde, yönetim ve denetim kurulları raporları ile bilanço ve gelir-gider cetvelleri, genel kurul toplantı tutanağı ile ortaklar cetvelinin ve istenebilecek diğer belgelerin onaylı birer örneği, kooperatifin Ticaret siciline tescil edildiği yerdeki İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüğüne tevdi edilir.

YÖNETİM KURULU

Seçimi ve Süresi :

Madde 42- Yönetim kurulu, genel kurulca en az bir, en çok dört yıl için seçilir ve en az üç üyeden oluşur. Genel kurulca böyle bir süre tesbiti yapılmaması halinde bir yıl için seçilmiş sayılır.

Yönetim kuruluna seçilen üye sayısı kadar da yedek üye seçilir.

Yönetim kurulunun asil ve yedek üyeleri, genel kurulda en çok oy alanlar arasından sıra ile belirlenir. Oylarda eşitlik halinde kur'aya başvurulur.

Süresi sona eren üyeler yeniden seçilebilir. Genel kurul lüzum görürse yönetim kurulu üyelerini her zaman değiştirebilir.

Seçilme Şartları :

Madde 43- Yönetim kurulu üyelerinde aşağıdaki şartlar aranır.

1. Kooperatif ortağı olmak ve medeni hakları kullanma ehliyetine sahip bulunmak.

2. Türk vatandaşı olmak,

3. Başka bir Tüketim kooperatifinde yönetim kurulu üyesi olmamak,

4. Türk Ceza Kanununun zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, görevi kötüye kullanma, sahtekarlık, hırsızlık, dolandırıcılık, hileli iflas, emniyeti suistimal ve Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlara ilişkin hükümleri ile 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre mahkum olmamak,

5. Aynı zamanda kooperatifte denetçi olmamak,

Yönetim kurulu üyeliğine seçilen tüzel kişiler, yukardaki şartları taşıyan gerçek kişiler vasıtasıyla temsil edilirler.

Seçilme şartları denetim kurulu tarafından araştırılır. Bu şartları taşımadıkları halde seçilenler ile sonradan kaybedenlerin görevlerine yönetim kurulunca son verilir.

Haklarında yukardaki suçlarla ilgili olarak kamu davası açılmış olanların görevleri ilk genel kurul toplantısına kadar devam etmekle beraber, yönetim kurulunca bu durumdaki üyelerin genel kurulca azli veya göreve devamı hakkında karar alınmak üzere yapılacak ilk genel kurul gündemine madde konulur.

Görev ve Yetkileri :

Madde 44- Yönetim kurulu, kanun ve anasözleşme hükümleri içinde kooperatifin faaliyetini yöneten ve onu temsil eden icra organıdır.

Yönetim Kurulunun başlıca görev ve yetkileri şunlardır.

1. Ortakların tüketim maddelerine olan ihtiyaçlarının karşılanması için çalışmak,
2. Yıllık bilanço ile gelir-gider hesabının hazırlanmasını sağlamak,
3. Ortaklar ile ortak olmak için başvuruların anasözleşmede belirtilen şartları taşıyıp taşımadıklarını araştırmak,
4. Kooperatifin amaçlarının gerçekleşmesinde kullanılmak üzere ilgili kuruluşlardan borç para almak,
5. Kredi alma işlerinde, kooperatife kredi açacak müesseselere olan taahhüt ve vecibelerinden ortakları haberdar etmek,
6. Kooperatife yapılan bağışları kooperatif amacına uygun işlerde kullanmak,
7. Bakanlıkça istenecek her türlü evrak ve vesaiiki ibraz etmek, bilgi vermek ve denetim için gönderilen yetkili elemanlara gerekli kolaylığı göstermek,
8. Kooperatifi resmî dairelerde, mahkemelerde ve üçüncü şahıslara karşı temsil etmek,
9. İbra etmek, dava açmak, sulh olmak veya davadan vazgeçmek,
10. Genel kuruldan karar almak şartı ile kooperatifin taşınır ve taşınmaz mallarını satmak rehine koymak,
11. Doğacak sorumluluk yönetim kuruluna ait olmak üzere, kendi ortakları arasından veya hariçten bir veya bir kaç kişiyi kooperatifi ilzam edecek tasarruflarda bulunmaya veya muayyen işlerde kooperatifi temsil etmeye yetkili kılmak,

Görev Bölümü ve Toplantılar :

Madde 45- Yönetim kurulu üyeleri; seçimi takiben yapacakları ilk toplantıda aralarından bir başkan, bir ikinci başkan, gereğine göre de birer katip ve muhasip üye seçerek görev bölümü yaparlar.

Yönetim kurulu, başkanın bulunmadığı zamanlarda ikinci başkanın çağrısı ile toplanır. Toplantı en az ayda bir defa ve en az yarıdan fazla üyenin katılımıyla yapılır. Kararlar toplantıda bulunanların çoğunluğu ile verilir. Oyların eşitliği halinde keyfiyet gelecek toplantıya bırakılır. Onda da eşitlik halinde söz konusu teklif reddedilmiş sayılır.

Toplantılarda bulunmayan üyeleri temsilen oy kullanılamaz. Üyeler, şahsi menfaatlerini ilgilendiren hususların görüşülmesi sırasında toplantıya katılamazlar.

Özürsüz olarak üst üste üç toplantıda hazır bulunmayan üye çekilmiş sayılır.

Toplantılar kooperatif merkezinde yapılır. Ancak, üyelerin çoğunluğunun tasvibi ile başka herhangi bir yerde de yapılabilir.

Alınan kararlar tarih ve numara sırasıyla yönetim kurulu karar defterine işlenir. Tüm üyelerin isimleri kararın baştarafına yazılır ve alt tarafı toplantıya katılanlarca isim yazılarak imzalanır.

Verilen karara karşı olanlarla çekimser kalan üyeler, karşı olma veya çekimser kalma sebeplerini kararın altına yazarak imzalarlar.

Kooperatifin Temsil ve İlzamı :

Madde 46- Kooperatif adına düzenlenecek evrakın muteber olması veya kooperatifin ilzamı için, kooperatif ünvanı altında temsile yetkili olanlardan ikisinin imzası gereklidir.

Yönetim kurulu, kooperatifi temsil ve kooperatif adına imza atmaya yetkili şahısları kararla tesbit eder ve bu kararın noterlikçe onaylanmış bir sureti, imzalarla birlikte tescil edilmek üzere Ticaret Sicili Memurluğuna verilir.

Gerektiğinde, yukarıdaki fıkra hükmüne göre hareket edilerek imza yetkisine sahip kimseler değiştirilebilir.

Üyeliğin Boşalması :

Madde 47- Yönetim kurulu üyeleri, istifa etmek suretiyle her zaman çekilebilirler.

Herhangi bir sebeple yönetim kurulu üyeliğinin boşalması halinde, yönetim kurulunca aldıkları oy sırasına göre yedek üyeler çağırılır. Eşit oy alanlar arasında kur'a çekilir.

Yönetim kurulu toplantı nisabını kaybederse boşalan yönetim kurulu üyeliklerine denetim kurulu tarafından geciktirilmeksizin yeteri kadar yedek üye çağırılır.

Yedek üyelerle de yönetim kurulunun tamamlanamaması halinde, eğer yönetim kurulu toplantı nisabını kaybetmemişse, T. Ticaret Kanununun 315 inci maddesinin birinci fıkrasına göre hareket olunur. Yönetim kurulu toplantı nisabının altına düşmüşse, denetim kurulu tarafından seçimler yapılmak üzere derhal genel kurul toplantıya çağırılır.

Sorumluluk ve Yasak Muameleler :

Madde 48- Yönetim kurulu, kooperatif işlerinin yönetimi için gereken titizliği gösterir ve kooperatifin başarısı ve gelişmesi yolunda bütün gayretini sarf eder.

Üyeler, yönetim kurulundaki faaliyetleri sırasında öğrendikleri ticaret veya işletme sırlarını saklamakla yükümlüdürler.

Yönetim kurulu, gerekli defter ve belgeler ile genel kurul evraklarının ve ortak listelerinin muntazam hazırlanıp, tutulup, saklanması ve gelir-gider hesabı ile yıllık bilançonun kanuni hükümlere uygun olarak hazırlanıp incelenmek üzere denetçilere verilmesinden sorumludur.

Yönetim kurulu üyeleri ve kooperatif memurları ortaklık işlemleri dışında kendisi veya başkası namına, bizzat veya dolaylı olarak kooperatifle kooperatif konusuna giren bir ticari muamele yapamaz.

Yönetim kurulu üyeleri ve temsile yetkili şahıslar, genel kurulun devredemeyeceği yetkilerini kullanamaz.

Yönetim kurulu üyeleri, kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan müteselsilen sorumlu olup, kooperatife tazmin etmekle yükümlüdürler.

Kusurlu olmadığını ispat eden üyeler ile, karara muhalif kalıp durumu hemen denetim kuruluna yazılı olarak bildiren veya özürü nedeniyle toplantıda hazır bulunmayan üyeler sorumluluktan kurtulurlar.

Görevi sona eren üyenin iş gördüğü zamana ait sorumluluğu ayrılış tarihinden itibaren beş yıl devam eder.

Yönetim kurulu Üyelerinin Ücretleri :

Madde 49- Yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile murahhas üyelere bu sıfatla yapacakları hizmet için aylık ücret veya katılacakları her toplantı için bir huzur hakkı ve yapacakları görev seyahatleri için yolluk ödenir. Ödemenin miktar ve şekli genel kurulca kararlaştırılır.

Yönetim kurulu üyelerine, genel kurulca kararlaştırılan yukarıdaki nev'i ve miktarların dışında hiç bir ödeme yapılamaz.

Murahhas Üye :

Madde 50- Yönetim kurulu kararı ile, üyelerden bir veya bir kaç kooperatifi temsil yetkisini haiz murahhas üye seçilebilir.

Murahhas üyelerin seçilmesi ve değiştirilmesi ticaret siciline tescil ettirilir.

Müdür ve Diğer Personel :

Madde 51- Yönetim kurulu, kooperatifin mali ve idari işlerini yürütmek üzere kendi arasından veya hariçten bir müdür ile kooperatif işlerinin gerekli kıldığı diğer personeli istihdam edebilir. Bunlar kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan sorumludur.

İstihdam edilecek personelin nitelik ve görevleri yönetim kurulu kararı ile belirlenir.

Bütçede belirtilmek şartı ile bu personele yönetim kurulunca tesbit edilecek ücret verilir.

DENETİM KURULU :

Seçim ve Süresi :

Madde 52- Genel kurulca, en az bir yıl için ortaklar arasından veya dışardan en az iki veya daha fazla denetim kurulu üyesi ile bir o kadar da yedeği seçilir. Genel

kurulca süre tesbiti yapılmaması halinde bir yıl için seçilmiş sayılır. süreleri biten üyeler tekrar seçilebilir.

Bu anasözleşmenin 42 nci maddesinin 3 ncü ve 4 ncü fıkraları hükümleri denetim kuruluna üye seçiminde de uygulanır.

Seçilme Şartları :

Madde 53- Denetim kurulu üyelerinde aşağıdaki şartlar aranır:

1. Türk vatandaşı olmak ve medeni hakları kullanma ehliyetine sahip bulunmak,
2. Türk Ceza Kanununun zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, görevi suistimal, sahtekralık, hırsızlık, dolandırıcılık, hileli iflas, emniyeti suistimal ve Devletin şahsiyetine karşı suçlara ilişkin hükümleri ile kooperatifler Kanunu hükümlerine göre mahkum olmamak,
3. Aynı zamanda kooperatifte yönetim kurulu üyesi, kooperatif personeli veya yönetim kurulu üyeleriyle üçüncü derece dahil kan ve sıhri kısım (Kendisinin ve eşinin, anne, baba, çocuk, büyükanne, büyükbaba, torun, amca, hala, dayı, teyze, kardeş, kardeş çocuğu) olmamak, yönetim kurulu üyeleriyle aralarında iş ortaklığı bulunmamak.

Görev ve Yetkileri :

Madde 54- Denetim kurulunun başlıca görev ve yetkileri şunlardır.

1. Yıllık bilanço ve sonuç hesaplarını inceliyerek bu husustaki görüşlerini birlikte veya tek başına genel kurula bir raporla bildirmek,
2. Kooperatif işlemlerinden bilgi edinmek ve gerekli kayıtların düzenli olarak tutulmasını sağlamak amacıyla en az üç ayda bir defa kooperatifin defterlerini incelemek.
3. En az üç ayda bir defa kooperatifin nakit mevcudu ile menkul değerlerini kontrol etmek,
4. Bütçe , bilanço ve gelir-gider cetvelini denetlemek,
5. Yönetim kurulunun ihmali halinde genel kurulu olağan veya olağanüstü toplantıya davet etmek,
6. Yönetim kurulu üyelerinin kanun ve anasözleşme hükümleri ile iyiniyet esaslarına uygun davranmalarına nezaret etmek,
7. Yönetim kurulu üyelerinin gerekli şartları taşıyıp taşımadıklarını araştırmak, toplantı nisabının kaybedilmesi halinde boşalan bu üyeliklere geciktirmeksizin yeteri kadar yedek üye çağırarak,
8. Kooperatif ortaklarının, yönetim kurulu üyeleri ve kooperatif personeli hakkındaki şikayetlerini incelemek ve inceleme sonucunu yıllık raporunda açıklamak,
9. Uygun gördükleri teklifleri yönetim kurulu ve genel kurul toplantıları gündemine koymak,

Denetim kurulu üyeleri, görevleri çerçevesinde işlerin yürütülmesinde gördükleri noksanlıkları, kanun ve anasözleşmeye aykırı hareketleri bundan sorumlu olanların bağlı buldukları organa ve gerekli hallerde aynı zamanda genel kurula haber vermekte yükümlüdürler.

Denetim kurulu, kendilerine kanun ve anasözleşme ile verilen görev ve yetkileri, gerektiğinde tek başlarına da kullanabilirler.

Denetim kurulu üyeleri, yönetim kurulu ve genel kurul toplantılarına katılırlar. Ancak, yönetim kurulu toplantılarında oy kullanamazlar.

Sorumluluk :

Madde 55- Denetim kurulu üyeleri, kanun ve anasözleşme ile kendilerine yükletilen görevleri hiç veya gereği gibi yapmamalarından doğan zararlardan dolayı kusursuz oldukları ispat etmedikçe müteselsilen sorumludurlar.

Bunlar, görevleri sırasında öğrendikleri ve açıklamasında kooperatif veya ortaklar için zarar umulan hususları açıklayamazlar.

Denetim Kurulu Üyeliğinin Boşalması :

Madde 56- Denetim kurulu üyeleri istifa etmek suretiyle her zaman görevlerinden çekilebilirler.

Kanun ve anasözleşmede belirtilen şartları taşımadıkları veya sonradan kaybettikleri anaşılanların üyelikleri kendiliğinden sona erer.

Üyeliğin her hangi bir nedenle boşalması halinde yerlerine en çok oy alan yedekleri geçer. Yedeklerle beraber üye sayısı genel kurulca belirlenen sayının altına düştüğü takdirde, mevcut üye veya üyeler ilk genel kurula kadar görev yapmak üzere yerine birisini seçerler. Yedekler de dahil toptan boşalma olursa, Türk Ticaret Kanununun 351 inci maddesinin son cümlesine göre hareket edilir.

Denetim Kurulu Üyelerinin Ücretleri :

Madde 57- Denetim kurulu üyelerine verilecek ücretin miktarı ile ödeme şekli, genel kurul tarafından tesbit olunur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

KOOPERATİFİN HESAPLARI VE DEFTERLERİ

HESAPLAR :

Hesap Dönemi, Bilanço ve Netice Hesapları :

Madde 58- Kooperatifin hesap dönemi takvim yılıdır. İlk faaliyete geçildiği yıldaki hesap dönemi kooperatifin kuruluğu tarihten başlar ve aynı yılın 31 Aralık tarihinde sona erer.

Yönetim kurulu her yıl 31 aralık tarihi itibariyle envanter yapar, bilanço ve gelir-gider hesaplarını hazırlayıp genel kurul toplantısından en az bir ay önce denetim kurulu üyelerine verir. Denetim kurulu üyeleri bunları en çok on gün içinde inceleyerek müştereken düzenleyecekleri raporla birlikte yönetim kuruluna iade ederler. Bilanço ve netice hesapları genel kurul toplantısından en az 15 gün önce kooperatif merkezinde ortakların incelemesine sunulur ve isteyenlere birer sureti verilir.

Muhasebe Usulü :

Madde 59- Kooperatifin hesapları, genel kabul görmüş muhasebe prensip ve usullerine uygun olarak tutulur ve mali durum tabloları buna uygun şekilde hazırlanır.

Gelir Gider Farkı ve Dağıtımı :

Madde 60- Gelir gider farkı genel kurulca onaylanan yıllık bilançoya göre tesbit edilir.

Müsbet gelir gider farkının % 15'i yedek akçe ve % 1'i tanıtma ve eğitim fonu olarak ayrıldıktan sonra, genel kurul geri kalan müsbet gelir gider farkının tamamının veya bir kısmının ortakları muameleleri oranında risturn olarak dağıtılmasına karar verilebileceği gibi yedek akçe, özel fon, ortaklar ve personel için yardım fonu arasında da bölüştürebilir.

Yukarıdaki fıkraya göre ayrılan % 1 oranındaki fon, bilançonun genel kurulca onaylanmasından itibaren bir ay içinde 1163 sayılı Kanun'un 94 ncü madesi uyarınca Sanayi ve Ticaret Bakanlığı emrindeki tanıtma ve eğitim hizmetleri fonu hesabına yatırılır.

Gelir gider farkı menfi olduğu takdirde ortaya çıkan açık yedek akçelerden, bunların yetmemesi halinde 61 nci maddeye göre oluşturulan özel fon ile ek ödemeler veya ortak sermaye paylarından karşılanır.

Menfi neticeler ortadan kaldırılmadıkça gelir gider farkı dağıtımı yapılamaz.

Yedek akçeler ortaklara dağıtılamaz.

Sermaye üzerinden kazanç dağıtılamaz.

Yönetim ve denetim kurulu üyelerine kazanç üzerinden pay verilemez.

Kooperatif yalnız ortaklarıyla iş yapar.

Özel Fon:

Madde 61- Kooperatif ortak dışı işlemlerde bulunmuş ise, 60 nci madde gereğince tanıtma ve eğitim fonu için ayırım yapıldıktan sonra, bu işlemlerden elde edilen müsbet farkın geri kalanının tamamı ile 60 nci maddenin 2 nci fıkrasına göre karşılaştırılabilecek miktar, kooperatifin gelişmesine yarayacak işlerde kullanılmak üzere özel bir fon hesabında toplanır. Bu fonda toplanan hasılanın kullanımına ilişkin esaslar genel kurula kararlaştırılır.

Yedek Akçelerin ve Fonların Nemalandırılması :

Madde 62- Yedek akçelerin ve özel fonların nemalandırılmasına ilişkin şekil ve şartlar genel kurula kararlaştırılır.

Devir Teslim Tutanağı :

Madde 63- Yönetim kurulu üyeleri ve memurları, görev devir ve teslimleri sırasında sorumlulukları altındaki para, mal, defter, belge ve diğer kooperatif varlıklarını bir tutanakla yeni görevlilere teslim etmekle yükümlüdürler.

Avanslar ve Ödemeler :

Madde 64- Kooperatifin amaç ve işleri dışında avans verilemez ve ödeme yapılamaz. Her türlü ödemelerin geçerli belgelere dayandırılması şarttır.

Verilecek avansın sebebi, miktarı, süresi, geri alınma şartları, kapatılması şekli ile kasada günlük olarak bulundurulacak azami para miktarı ve kooperatif parasının amaçlara uygun şekilde değerlendirilmesi usulü yönetim kurulu tarafından belirlenir.

Kooperatifin Aczi Halinde Yapılacak İşler :

Madde 65- Kooperatifin aciz halinde bulunduğunu kabul ettirecek ciddi sebepler mevcut ise, yönetim kurulu piyasada cari fiyatlar esas olmak üzere, derhal bir ara bilançosu tanzim eder. Son yılın bilançosu veya daha sonra yapılan bir tasfiye bilançosu veyahut da yukarıda sözü geçen ara bilançosu kooperatif mevcudunun borçlarını artık karşılamayacağını gösteriyorsa yönetim kurulu Sanayi ve Ticaret

Bakanlığına durumu bildirerek genel kurulu derhal olağanüstü toplantıya çağırır. Son yılın bilançosunda kooperatif varlığının yarısı karşılıksız kalırsa yönetim kurulu derhal genel kurulu toplantıya çağırarak durumu ortaklara arz eder. Aynı zamanda ilgili mahkeme ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bilgi verir. Acnak, bilançoda tesbit edilen açık üç ay içinde ortakların ek ödemeleriyle kapanmadığı takdirde yine Bakanlık haberdar edilir.

Mali durumun düzeltilmesinin mümkün görülmesi halinde yönetim kurulunun ve-ya alacaklılardan birinin isteği üzerine mahkeme iflasın açılmasını erteleyebilir. Bu takdirde, mahkeme mevcutlar defterinin tutulması, yönetim memuru (yediemin) atanması gibi kooperatif varlığının korunmasına ve devamına yarayan tedbirleri alır.

DEFTERLER :

Tutulacak Defterler :

Madde 66- Kooperatifte aşağıdaki defterlerin tutulması zorunludur.

1. Yevmiye defteri,
2. Defteri kebir,
3. Envanter defteri,
4. Karar defteri,
5. Ortaklar defteri,

Kooperatifde bu defterlerden başka, kasa defteri ile işin mahiyet ve öneminin gerektirdiği diğer defterler de tutulur.

Yevmiye Defteri :

Madde 67- Yevmiye defteri, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin belgelerden çıkarılarak tarih sırasıyla ve madde halinde düzenli olarak yazılmasına mahsus defterdir.

Yevmiye maddelerinin en az aşağıdaki bilgileri içermesi şarttır.

- a) Madde sıra numarası (Makina ile tutulan muhasebelerde zorunlu değildir.),
- b) Tarih,
- c) Borçlu Hesap,
- d) Alacaklı Hesap,
- e) Meblağ (Yardımcı hesaplara taksim edilenlerin , izahat sütununda gösterilmesi şarttır.),
- f) Her kaydın dayandığı belgenin türü, tarihi ve numarası,

Yevmiye defterine geçirilecek kayıtlar haklı sebep olmaksızın on günden fazla geciktirilemez.

Yevmiye defteri yeni senenin en geç Ocak ayı sonuna kadar notere ibraz edilip son kaydın altına noterce "görülmüştür" sözü yazılarak mühür ve imza ile tasdik ettirmek şarttır.

Defteri Kebir :

Madde 68- defteri kebir, yevmiye defterine geçirilmiş olan işlemleri buradan alarak sistemli bir surette hesaplara dağıtan ve tasnifli olarak bu hesaplarda toplayan defterdir.

Defteri kebirdeki kayıtların en az aşağıdaki bilgileri ihtiva etmesi şarttır.

- a) Tarih,
- b) Yevmiye defteri madde numarası,
- c) Meblağ,
- d) Toplu hesaplarda yardımcı nihai hesapların isimleri,

Kooperatifin iş hacmine ve hesap durumuna göre yevmiyeli defteri kebir de kullanılabilir.

Envanter Defteri :

Madde 69- Envanter defterine, kooperatifin açılış tarihinde ve müteakiben her hesap dönemi sonunda çıkarılan envanterler ve bilançolar kaydolunur.

Kanunda aksine hüküm olmadıkça hesap dönemi sonu için çıkarılacak envanter ve bilançoların ertesini hesap döneminin ilk üç ayı içinde tamamlanmış olması gerekir.

Envanter defterine geçirilen envanter ve bilanço, yönetim kurulunca imza ve notere ibraz olunur. noterce son kaydın altına "görülmüştür" sözü yazılarak mühür ve imza ile tasdik ettirmek şarttır.

Karar Defteri :

Madde 70- Karar defterine genel kurul ve yönetim kurulu tarafından görüşmeler sonucunda verilen kararlar yazılır.

Yönetim kurulu karar defteri ve genel kurul karar defteri olarak ayrı ayrı tutulur.

Genel kurul karar defterine, yönetim kurulunca aslına uygunluğu tasdik ettirilmiş olarak genel kurul tutanakları yazılır veya yapıştırılır.

Ortaklar Defteri :

Madde 71- Ortaklar defterine, her ortağın adı-soyadı, iş ve konut adresi, kooperatife giriş ve çıkış tarihleri ile yatırdığı veya çektiği paralar tarih sırasıyla yazılır.

Çıkarılan ortaklarla ilgili çıkarma kararının gerekçeli olarak bu deftere yazılması ve çıkarma işleminin kesinleştiği tarihin gösterilmesi gerekir.

Defterleri Tastik Ettirme Yükmünlüğü:

Madde 72- Kooperatifin tutmak zorunda olduğu yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri ve her iki karar defteri kullanılmaya başlanılmadan önce notere ibraz olunur. Noter bu defterleri mühür ve imzasıyla tasdik eder.

Defter ve Belgelerin Saklanması :

Madde 73- Kooperatif ile ilgili yazı, mektup, telgraf, fatura, cetvel, senet, makbuz, tutanak, şartname, proje, hakediş, fiş gibi belgelerle ödemeleri gösteren belgeler, mukavele, taahhüt, kefalet, sair teminat senetleri ve mahkeme ilamları gibi belgeler muntazam bir şekilde dosya halinde muhafaza edilir.

Bu belgelerle defterler son kayıt tarihinden itibaren on yıl geçinceye kadar saklanır. Kooperatifin sona ermesi halinde ilgili belgeler saklanmak üzere Türk Ticaret Kanununun 68 nci maddesi uyarınca noter veya ortaklardan birine tevdi olunur.

ALTINCI BÖLÜM DAĞILMA VE TASFİYE

Birleşme ve Devir:

Madde 74- Genel kurul, kooperatifin konu ve amaçları ile ilgili diğer bir kooperatifle birleşmesine veya bir kamu tüzel kişisine ya da her hangi bir derneğe devredmesine karar verebilir. Bu hallerde, 1163 sayılı Kanunun 84 ncü ve 85 nci maddelerine göre işlem yapılır.

Dağılıma Sebepleri :

Madde 75- Kooperatif:

1. Ortak sayısının 7'den aşağı düşmesi üzerine,
  2. Genel kurul kararıyla,
  3. İflasın açılmasıyla,
  4. Kanunlarda öngörülen diğer hallerde, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının mahkemenen alacağı karar üzerine,
  5. Diğer bir kooperatifle birleşmesi veya devralınması suretiyle,
  6. Üç yıl olağan genel kurul toplantısını yapmaması halinde,
  7. Amacına ulaşma imkanının kalmadığının Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca tesbiti halinde mahkemenen alacağı kararla,
- dağılır.

Tasfiye Kurulu:

Madde 76- Tasfiye kurulu genel kurul tarafından seçilecek en az iki kişiden oluşur. Genel kurul bu hususta yönetim kurulunu da görevlendirebilir. Genel kurulca tasfiye kurulu için bir seçim veya görevlendirme yapılmadığı takdirde, tasfiye işlerini yönetim kurulu yürütür. Bunlar genel kurulca her zaman azil ve yerlerine yenileri tayin olunabilir.

Tasfiye kurulunun yukarıdaki fıkraya göre oluşturulmasına imkan bulunmaması halinde ortaklardan birinin başvurusu üzerine mehkemece tasfiye memurları atanabileceği gibi, ortağın talebine istinaden, tasfiyeye memur kimselerin haklı sebepler dolayısıyla azli ile yerlerine yenilerinin atanmasına da karar verilebilir.

1163 sayılı kanunun değişik 56 ncı maddesinin 1 nci fıkrasının 3 ncü bendi ile 62 nci maddesi hükümleri tasfiye kurulu üyeleri hakkında da uygulanır.

Tasfiye kurulu üyelerine, tayin eden merci tarafından tesbit edilecek miktarda ücret ödenir.

Yönetim kurulu, tasfiye memurlarını ticaret siciline tescil ve ilan ettirir.

Tasfiye Kurulunun Görevleri ve Tasfiyenin Yürütülmesi :

Madde 77- Tasfiye kurulu, tasfiye işlerinin bir an önce bitirilmesi için çalışmakla yükümlü olup, tasfiye işlemlerine ilişkin görevlerini aşağıdaki şekilde yürütür.

1. Dağılıma, tasfiye kurulunca Ticaret Siciline tescil ettirilir ve Ticaret Sicili Gazetesi ile mahalli bir gazetede birer hafta arayla üç defa yaptırılacak ilanla alacaklılar tasfiyeden habérar edilerek bir yıl içinde alacaklarını beyana devet edilir.

2. Tasfiye süresince kooperatif unvanı "Tasfiye Halinde" ibaresi ilave edilerek kullanılır.

3. Kooperatif genel kurulu aksine karar vermiş olmadıkça tasfiye memurları menkul malları pazarlık veya açık arttırma usulüyle satabilir. Gayrimenkullerin satılma şekli genel kurul kararıyla belirlenir.

4. Tasfiye memurları, göreve başladıkları zaman; kooperatifin dağılıma kararının verildiği tarihteki durumunu inceleyerek varlıkları, alacakları, borçları gösterir bir envanter defteri ile açılış bilançosu hazırlar; ayrıca kooperatifin mevcut ortakları ile bunların alacak ve borç durumlarını gösterir bir cetvel tanzim edilir.

5. Kooperatifin eskiden başlamış olup da henüz bitirilmemiş işlerinden tamamlanması mümkün olanlar tamamlanır, taahhütler yerine getirilir, alacaklar ve gerektiğinde ödenmemiş sermayeler tahsil edilir.

6. Kooperatif borçlarının mevcutlarından fazla olması halinde tasfiye memurları durumu mahkemeye bildirir.

7. Tasfiye sırasında tasfiye kurulu kararlarının yer alacağı bir tasfiye defteri tutulur. Tasfiyenin yönetim kurulunca yürütülmesi halinde yönetim kurulu karar defteri tasfiye defteri olarak kullanılır.

8. Tasfiyenin uzun sürmesi halinde her yıl sonu için ara bilançolar ile tasfiye sonunda kesin bilanço hazırlanır ve genel kurula sanulur.

9. Tasfiye süresince yapılacak genel kurul toplantılarında aranacak toplantı nisabı hakkında 33. ncü maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanır.

10. Kooperatiften alacaklı oldukları bilinenlerin alacak tutarları ile muaccel ve tartışmalı olan borçlara karşılık düşen meblağ Notere tevdi olunur.

11. Kooperatifin borçlarının ve pay bedellerinin ödenmesinden sonra kalan miktar dağılıma anında kayıtlı ortaklar veya hukuki halefleri arasında ödenmiş sermayeleri ile orantılı olarak dağıtılır.

12. Tasfiyenin sona ermesi üzerine kooperatif unvanının sicilden silinmesi tasfiye memurlarınca sicil memurluğundan talep edilir.

YEDİNCİ BÖLÜM ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Bakanlık ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Denetimi :

Madde 78- Kooperatif, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının denetimine tabidir. Bakanlık; Kooperatif üst kuruluşlarını, ilgili müesseseleri ve bağımsız denetim kuruluşlarını, kooperatifi denetlemekle görevlendirebilir.

Kooperatif görevlileri; kooperatife ait para ve para hükmündeki kağıtları ve gizli de olsa bunlarla ilgili defter ve belgeleri istenildiğinde müfettişlere, kooperatif kontrolörlerine ve kredi kuruluşlarının denetim görevlilerine göstermek, saymasına ve incelenmesine yardımcı bulunmak, istenilen bilgileri gerçeğe uygun ve eksiksiz olarak vermek ve doğru beyanda bulunmakla yükümlüdürler.

Kanun Hükümlerinin Uygulanması :

Madde 79- Bu anasözleşmede açıklık olmayan hallerde 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ile Türk Ticaret Kanununun anonim şirketlerine ait hükümleri uygulanır.

İlk Yönetim Kurulu Üyeleri :

Madde 80- İlk genel kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere, aşağıdaki kurucu ortaklar yönetim kurulu üyeliğine seçilmişlerdir.

1) Fikret ADAMAN

- 2) Suat YALŞIN
- 3) Kadir TUNÇER
- 4) Ali Kerem SAYGIEL
- 5) Zehre AKSOY

İlk Denetim Kurulu Üyeleri :

Madde 81- İlk genel kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere, aşağıdaki kişiler denetim kurulu üyeliğine seçilmişlerdir.

- 1) Beşim ÖZKAYNAK
- 2) Kamber YILMAZ
- 3)

Kurucular :

Madde 82- Aşağıda isimleri, tabiiyetleri, adresleri taahhüt ve tediye ettikleri sermaye payları ile imzaları bulunan:

1. Kurucu ortaklar, bu anasözleşmenin 10 ncu maddesinde belirtilen ortaklık şartlarını taşıdıklarını,
2. İlk yönetim kurulu üyeleri ile denetim kurulu üyeleri, bu anasözleşmenin 43 ncü ve 53 ncü maddelerinde belirtilen seçilme şartlarını taşıdıklarını, beyan ederler.

Adı ve Soyadı

Tabiiyeti Adresi

Sermaye
Taahhüdü

TL

Ödediği
Sermaye

TL

İmza

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....
- 5) .....
- 6) .....
- 7) .....